

Ungdommens stærke følelser

Litteraturfestival. Sydslesvigeren Annegret Friedrichsen præsenterer ved Litteraturfest.nu sin første voksenroman. »Porcelænskvinden« er en kortroman med handlingen henlagt til et museum i København, hvor den unge sydslesviger virkede som kustode under litteraturstudierne på Københavns Universitet.

litteraturfest.nu

FLENSBORG. Marthe er rengøringsdame på Kunstindustrimuseet (nu Designmuseum Danmark) i København. En kvinde, der ikke gør meget væsen af sig selv.

Introvert er blevet modeordet for et menneske, der falder sammen med tapetet og trækker sig tilbage i sit eget rum.

Hovedpersonen i Annegret Friedrichsens roman »Porcelænskvinden« føler sig marginaliseret i samfundet udenfor. Men på Kunstindustrimuseet vokser i romanen en verden – ikke ud af det ingenting, for forfatteren har selv arbejdet her som kustode, da hun studerede litteratur i København i 1980'erne. Annegret Friedrichsen kender de fire længer på museet, og hun kender romanens porcelænskvinde, der har aner tilbage i 1800-tallets Flensborg, og læserne lærer også Marthe at kende for mere end den stille rengøringsdame, hun ser ud til at være.

Første voksenroman

Annegret Friedrichsen er for nogle dage hjemme i Sydslesvig, hvor hun er født og opvokset. Forfatteren og forskningsbibliotekaren stammer fra Skovlund vest for Flensborg, bor i København og er på besøg i Flensborg, hvor der – som i hele grænselandet – er litteraturfestival i disse dage. Her har hun været på besøg i Flensborghus, hvor hun mødte et modent publikum, og på Duborg-Skolen, hvor publikum var i den anden ende af alderskalaen.

Annegret Friedrichsen læste op af »Porcelænskvinden«, som er hendes første voksenroman, og kommenterede den ind imellem. Det er ikke hver dag, at en forfatter eller kunstner fra det danske mindretal syd for grænsen portrætteres i de større danske medier i selve kongeriget. Men Litteraturfest.nu har givet et par større danske blade ideen til at portrættere sydslesvigeren. »Tilbage til hjemstavnen« hed det i Jyllands-Posten, og Kristeligt Dagblad fulgte efter med overskriften »På besøg i ungdommens land«.

Egentlig skulle hun allerede have været til Litteraturfest.nu i 2012 – dengang for at tale om Sydslesvigs store Europa-fortæller Willy-August Linnemann, der døde i 1985. Men hun faldt og kom til skade og måtte melde afbud – og i år er hun så i stedet for kommet for at fortælle om sit eget forfatterskab.

Altid elsket museet

Hvorfor henlægge en roman til et museum, spørger Annegret Friedrichsen i Flensborghus og svarer selv.

– Fordi det emmer af fortid. Jeg har en særlig forkærlighed for

I disse dage er Annegret Friedrichsen tilbage i ungdommens land, hvor hun deltager i Litteraturfest.nu i Flensborghus og på Duborg-Skolen. En rundgang på det tidligere Kunstindustrimuseum virker i romanen »Porcelænskvinden« som en slags katalysator for den tidsrejse, som den kvindelige hovedperson oplever.

FOTOS: MARTINA METZGER

Oplæsningen i Flensborghus var godt besøgt. Det var lige før, der ikke var kaffe og kage til alle, konstaterede pastor emeritus Leif Volck Madsen (i forgrunden). Han repræsenterede Det humanitære Udvalg fra Sydslesvigsk Forening, som var medarrangør.

Kunstindustrimuseet og et særligt kendskab til det. Jeg har altid elsket museet, der er fyldt med design og udsøgt kunsthåndværk fra forskellige perioder. Et museum er et sted med rum og plads til ro og fordybelse, og handlingen er henlagt til en tid, før det offentlige rum var fyldt med mobiltelefoner og den slags. Der er en speciel stemning på et museum, og den var vigtig for mig, da jeg skrev på kortromanen, fortæller hun.

Spejl af sindstilstand

Hovedpersonens oplevelse af genstandene udløser en spændende tidsrejse, som kan læses som en spejling af hendes sindstilstand, og både København og Flensborg bliver nærværende i bogen. Handlingen strækker sig over et par timer en eftermiddag i foråret 1991.

Fortælleren er fortalt i tredje person, så det ikke er en jeg-fortælling, men læseren følger Marthes tanker og oplevelser tæt og bliver taget med på Marthes runde på museet.

Hvorfor holder hun så meget af sit rengøringsarbejde? Og hvorfor vil hun gerne arbejde i stilhed?

– Marthe oplever sig som marginaliseret i samfundet, og hun trækker

sig tilbage til stilheden. Salen og kunstgenstandene er på den ene side materielle som en del af det interiør, hun færdes i. På den anden side er de billedlige spejlinger af hendes sindstilstand i det, som man kan kalde en psykologisk spøgelsesfortælling, siger Annegret Friedrichsen.

Porcelænskvinden er en ægte Meissen-figur fra 1820'erne og er i sin patos og lidenskab en modsætning til Marthe, der har lukket sig inde i sin egen verden og har svært ved at udtrykke sig. Hun kan opleves som både skør og skrøbelig. Der spilles på ordets flertydighed, og man får aldrig at vide, hvad der er virkelighed, og hvad der er Marthes fantasi.

Hvem er mest skrøbelig? Porcelænskvinden, som fortæller om sin skæbne og hvorledes hun som ung læste Goethes »Den unge Werthers lidelser«, eller Marthe, der i teksten ofte ses som et spejlbillede eller en skygge, men hen mod slutningen fremstår som et helt menneske?

Sluser åbnes

– Der åbnes for nogle sluser hos Marthe og dermed også for en skrøbelighed. En skrøbelighed af den

slags, der indtræffer, når man for eksempel oplever et dødsfald eller er forelsket. Som den introverte type, Marthe er, afviser hun Porcelænskvinden. Hun vil ikke kommunikere ud over det mest nødvendige, men hun har i virkeligheden masser af potentiale. Hun vil dog helst ikke dybere ned i tingenes sammenhæng og har en angst for livets skyggesider. Marthe vil ikke mindes om sin egen sorg. Porcelænskvinden er fra romantikken, men repræsenterer ikke blot vort romantiserede billede af perioden. Romantikken var mangetydig og mere end blot en fokus på det smukke, siger hun.

Tvinges til et indre drama

Romantikken opstod som reaktion mod den fornøftstro materialisme og det mekaniske verdensbillede, som gjaldt inden for kulturen under oplysningstiden.

Til forskel fra oplysningen, som be-

tonede fornøften, hævdede romantikerne at det var følelsen der var kerne i tilværelsen.

Mødet mellem Porcelænskvinden og Marthe bliver ikke blot et møde mellem to vidt forskellige personer, men også mellem forskellige aldre.

– Ungdommens stærke følelser kommer op i Marthe. Porcelænskvinden tvinger hende til at gennemleve et indre drama.

Annegret Friedrichsens bog er præget af lange rytmiske sætninger. Sproget er ordrigt og varieret og ikke minimalistisk. I mødet mellem to historiske epoker mødes også gammelt og moderne dansk. Bogen er en kortroman på blot 91 sider, men kan også læses som en klassisk novelle. Den udkom på forlaget PrintXPress i 2012.

Hans Christian Davidsen
hcd@fla.de

Blå bog

- Den 52-årige forfatter og litteraturforsker Annegret Friedrichsen er opvokset i Skovlund i Sydslesvig og er student fra Duborg-Skolen i Flensborg.
- I 1981 flyttede hun til København for at læse litteraturvidenskab på Københavns Universitet. Studiet førte hende til en ph. d.-afhandling om litteratur i fremmedsprogsundervisning i 1995. Samtidig var hun forsker og underviser på Danmarks Lærerskole.
- Annegret Friedrichsen debuterede i 1990 med den tyske digtsamling »Atemrisse«. Siden er de kommet tre dansksprogede børnebøger fra hendes pen, udsprunget af hendes fascination af eventyr og i gangsat af de børnebøger, hun læste for den søn, hun fik i 1996. Hendes debut i bogform var børnebogen »Trolden trøst« fra 2005.
- I et samarbejde med professor Johan de Mylius fra Syddansk Universitet planlægger hun en antologi om den sydslesvigske forfatter Willy-August Linnemann, der har 100-årsdag i 2014.
- Annegret Friedrichsen har arbejdet som forlagsredaktør på forlaget Alinea i København. I dag er hun forskningsbibliotekar i litteratur og sprog på Aarhus Universitet, AU Library, Campus Emdrup i København.